

Nr 311.

Av herr **Norling**, *angående ändring i grunderna och sättet för markegångstaxornas upprättande.*

Enligt regeringsformen § 75 skola årliga markegångstaxor upprättas genom deputerade, valda på sätt av riksdagen särskilt stadgas.

Det har ju tidigare icke varit ovanligt, att de skatter och avgifter en person hade att erlägga bestämdes i varor. När då också en del skulle betalas i pengar blev det nödvändigt att officiellt fastställa de särskilda varornas värde. Dessa fastställda pris eller markegång fylla emellertid knappast någon uppgift i våra dagar, ty någon betalning av skatter eller avgifter i varor förekommer ju icke och de kontrakt eller utgående avlöningar, som äro baserade på markegång, äro numera ett försvinnande fåtal.

Upprättande av dessa markegångstaxor åsamka dock det allmänna dryga kostnader. Enligt § 7 i k. förordningen nr 297, 1917 skola för visst av K. B. bestämt antal kommuner inom varje fögderi utses sockenombud, som jämte ett lika antal av K. B. utsedda personer skola på häradsskrivarens kallelse sammanträda i slutet av mars månad för att i egenskap av markegångsnämnd upprätta priskuranter, dels för okt.—dec. månader föregående år, dels för januari—mars löpande året, avsende dessa priskuranter värdet å huvudpersedlarna. År 1926 utgjorde antalet sockenombud i Värmlands län 32 och av K. B. utsedda personer likaledes 32 eller tillhoppa 64 personer. Antalet fögderier i länet är 6, alltså 6 sammanträdesorter. Om man beräknar, att av landets 2,300 kommuner en sjättedel varje år välja sockenombud och härtill komma de av K. B. utsedda personerna, så framgår därav, att minst 800 personer förutom av saken berörda statstjänstemän måste varje år resa till olika sammanträdesorter för fastställande av markegångstaxorna.

Dessutom åligger det varje kommunalnämnd att årligen före den 15 okt. till häradsskrivaren i fögderiet lämna uppgift å gällande pris å markegångspersedlar och dessa senares antal utgjorde år 1926 34 st. Av närslutna bilaga framgår, att dessa primäruppgifter icke insamlats med den noggrannhet, som åsyftats, detta kanske främst beroende på den orimligt föråldrade och rent löjeväckande uppställningen av priskuranterna. Om en hel del däri upptagna persedlar och särskilt benämningarna å desamma sakna kommunalnämnderna i allmänhet den kännedom som är förutsättningen för korrekta uppgifter.

Det torde vara alldeles uppenbart, att detta tillvägagångssätt för bestämmande av markegången vållar statsverket och kommunerna onödiga kostnader, som årligen uppgå till ej ringa belopp, varförutom en hel del obehövt arbete pålägges både statens tjänstemän och kommunalnämnderna.

Prisen å de olika markegångspersedlarna växla icke nu som förr inom olika delar av samma län. Bl. a. hava kommunikationerna verkat utjämnande. Därför torde ett betydligt enklare förfarande när som helst kunna genomföras.

Enklarest, och till synes fullt betryggande ifråga om resultatet, vore, att i stället för markegångsnämnderna, vilka förorsaka de största kostnaderna, socialstyrelsen eller annat lämpligt statens organ, som för fastställande av levnadskostnaderna är inriktat på nämnda verksamhet, ålades, att i den utsträckning som fortfarande kan anses behövt, även upprätta de årliga markegångstaxorna.

Med stöd av det anförda tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen måtte besluta hemställa till Kungl. Maj:t att låta utreda och för riksdagen snarast förelägga förslag till ändring i grunderna och sättet för markegångstaxornas upprättande.

Stockholm den 20 jan. 1928.

Herman Norling.

Bilaga.

S A M M A N D R A G

ÖVER

PRIMÄRUPPGIFTERNA Å MARKEGÅNGSPERSEDLAR

Å R 1 9 2 5

FÖR

ÖSTERSYSSLETS FÖGDERI

	Visnums socken	Visn.- Kils socken	Södra Råda socken	Rud- skoga socken	Varnums socken	Ölme socken
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1 hl. vete	15: 20	14: 50	15: —	10: —	14: —	16: —
1 hl. råg	11: 20	10: 50	10: 50	8: —	11: 50	14: —
1 hl. råg- eller tullmjöl	12: 50	11: 50		9: 40		14: 50
1 hl. korn	9: —	10: —			9: —	11: —
1 hl. havre	7: —	7: —	6: 50	5: —	7: —	8: —
1 hl. havremjöl	8: 50	8: —		6: —		9: —
1 hl. blandsäd, hälften korn och hälften havre	8: —	8: 50			8: —	9: 50
1 hl. > , $\frac{1}{3}$ korn och $\frac{2}{3}$ havre	7: 67	8: —			7: 25	9: —
1 hl. > , hälften råg och hälften havre	9: 10	8: 75	8: 50	6: 50	9: 25	11: —
1 kg. smör	3: 25	3: 25	2: 80	3: —	3: 50	3: —
1 kg. torrt fläsk	2: —	2: 50		2: 50	2: 80	3: —
1 kg. torrt kött	1: 60	1: 75		1: 25	1: 80	2: —
1 kg. talg	—: 70	—: 60		—: 40	1: —	—: 50
1 kg. humle	3: —	4: 50				5: —
1 skattgilld oxe om 127.522 kg.	160: —	165: —	160: —	125: —	130: —	155: —
1 ko	175: —	175: —	200: —	200: —	160: —	200: —
1 barkad kohud	27: —	30: —			18: —	25: —
1 får	20: —	20: —	20: —	12: —	20: —	20: —
1 gås	10: —	8: —			5: —	10: —
1 höns	2: —	1: 50	1: —	1: —	1: —	2: —
1 tjog ägg	2: —	2: —	1: 80	1: 75	2: 75	2: —
1 kg. torr fisk		1: 25			1: —	1: 25
1 hl. stintor		15: —				15: —
1 kärve laxryggar, eller 12 st.		14: —				13: 50
1 lax om 3.188 kg.		10: 50	9: 60			10: —
1 kärve lax, eller 12 laxar		130: —	115: 80			128: —
1 vinterlass hö om 408.072 kg.	32: 65	32: —	28: 56	25: —	30: —	30: —
1 sommarlass hö om 204.036 kg.	16: 33	16: —	14: 28	9: —	15: —	15: —
1 dcton hö	8: —	8: —	7: —	5: —	7: —	7: —
1 kärve långhalm om 17.003 kg.	—: 51	—: 50	—: 51	—: 30		—: 60
1 dcton långhalm	3: —	3: —	3: —	1: 75		3: —
1 kärve havrehalm om 17.003 kg.	—: 85	—: 70	—: 68	—: 50	—: 50	—: 80
1 dcton havrehalm	5: —	4: —	4: —	3: —	3: —	4: —
1 stavrum ved	22: —	25: —		10: —		26: —
1 sågbräde, 4.156 m. långt, 3.711 cm tjockt och 2.523 dm. brett		1: 50		—: 50	—: 75	1: 50
1 årligt eller jordeboksdagsverke	3: —	3: 75	3: 50	1: 50	5: —	3: 90
1 ökedagsverke	5: —	6: 50	7: —	2: 50	5: —	7: —
1 drängdagsverke	2: 75	3: 25	2: 50	1: 25	2: 50	3: 50
1 hjälpedagsverke	3: 50	4: —		1: 50	3: —	4: —

Väse socken	Ö:a Fågelviks socken	Alsters socken	Färnebo socken	Nordmarks socken	Rämens socken	Gåsborns socken	Brattfors socken	Kroppa socken	Lungsunds socken	Summa
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
15:—	13:—	16:—	17:25		17:—	11:—		18:50	15:60	208:05
13:—	11:—	12:50	12:60	12:—	13:60	10:—	10:—	15:20	12:41	188:01
14:—		14:50	15:20		9:50		8:—	17:50	12:75	139:35
		7:50	13:—	9:—	11:60	8:—	7:—	14:—	12:60	121:70
7:—	6:50	8:—	8:16	8:—	8:50	8:—	6:—	9:—	8:—	117:66
8:—	8:50	8:75	9:60		8:50		5:—	11:50	9:20	100:55
		8:—		8:50	9:50		6:—	11:50	10:30	87:80
		8:—			9:55		5:—	10:70	10:20	75:37
	8:50	9:—		10:—	11:05		8:—	12:13	10:20	121:98
3:50	3:30	3:40	3:40	3:—	3:60	3:50	3:—	3:75	3:50	52:75
3:—	2:75	2:50	2:50		2:90		2:—	3:—	2:25	33:70
3:—	2:60	1:75	2:—		2:90		1:50	2:—	2:—	26:15
—:75	—:75	—:50	—:65		—:50		1:—	—:75	—:60	8:70
		2:75					2:—		5:—	22:25
225:—	150:—	170:—	170:—	190:—	178:50	180:—	128:—	200:—	190:50	2,677:—
200:—	130:—	150:—	350:—	250:—	130:—	170:—	178:—	400:—	185:—	3,253:—
	25:—	35:—	22:—		18:—			40:—	26:—	266:—
25:—	20:—	20:—	20:—	25:—	12:—	25:—	15:—	50:—	20:—	344:—
	8:50	6:—					3:—	15:—	10:—	75:50
1:75	1:40	1:50	2:—	2:—	3:—		1:—	2:—	2:—	25:15
2:25	2:20	2:50	2:50	2:50	2:40	2:50	1:50	2:60	2:25	35:50
1:—		2:—		1:70			1:—	2:—	1:20	12:40
										30:—
										27:50
		10:50	12:—						10:50	63:10
		120:—							126:—	619:80
32:—	25:—	30:—	32:60	40:80	28:56	40:80	20:—	32:65	32:64	493:26
16:—	12:50	12:50	16:30	20:20	14:28		10:—	16:33	14:28	218:—
	7:—	9:—	8:—	10:—	7:—	10:—	5:—	8:—	8:—	114:—
—:51	—:50	—:40	—:68	—:68	—:85		—:40	—:68	—:68	7:80
3:—	2:—	2:75	4:—	4:—	5:—	2:—	2:40	4:—	4:—	46:90
—:75	—:60	—:65	—:85	1:02	1:02		—:60	—:85	—:68	11:05
4:25	3:70	4:75	5:—	10:20	6:—	5:—	3:60	5:—	4:—	74:50
24:—	23:—	18:—	12:—	33:90			5:—		26:—	224:90
1:75		2:—	1:50		2:50		—:50		1:50	14:—
3:—	3:50	3:50	4:—		5:—		2:—	4:20	4:—	49:85
5:—	6:50	6:—	5:—	8:—	8:—	7:50	4:—	8:—	8:—	99:—
3:—	3:25	3:—	3:—	2:50	3:—	4:20	2:—	4:20	3:75	47:65
4:—	4:—	3:50	4:50	4:20	5:—	4:20	2:—	2:50	3:50	53:40

	Visnums socken	Visn.- Kils socken	Södra Råda socken	Rud- skoga socken	Varnums socken	Ölme socken
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1 deton tackjärn		12: —				13: —
1 deton valt osmundsjärn		20: —				22: —
1 m. lärft		—: 75			—: 94	—: 85
1 mårdskind		45: —				46: —
1 gråskinn		1: —				—: 90
1 vapenrock						50: —
1 kask med tillbehör						15: —
1 svart läderhalsduk						1: —
1 par klädeslångbyxor med gul passpoal						25: —
1 par stibletter av svart halvkläde						5: —
1 par linnebyxor						10: —
1 par skor			15: —		16: —	20: —
1 par lösa sulor					1: 50	2: —
1 par ullstrumpor				2: 50	1: 75	2: —
1 skjorta				3: —	2: 50	2: —
1 hl. ärter				12: —	16: —	22: —
1 hl. korngryn					18: —	17: —
1 kg. rågmjöl			—: 30	—: 18	—: 23	—: 25
1 kg. färskt kött			2: —	1: 25	2: —	2: —
1 kg. salt kött				1: 50	1: 80	2: 50
1 kg. salt fläsk			2: 50	2: 50	2: 80	2: 50
1 kg. sill			—: 60	—: 60	—: 70	—: 40
1 kg. koksalt			—: 20	—: 20	—: 20	—: 10
1 l. hackelse				—: 02		—: 03
1 hl. hackelse				—: 20		—: 30

